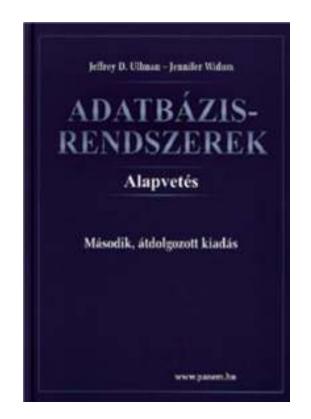
Kiterjesztett relációs algebra SQL: csoportosítás és összesítések

Tankönyv: Ullman-Widom: Adatbázisrendszerek Alapvetés Második, átdolgozott kiadás, Panem, 2009

[Oracle gyak.] gépes lekérdezések: SQL függvények használata

- 5.1.- 5.2. Kiterjesztett műveletek
- 6.4.1. Ismétlődések kezelése
- 6.4.2. Halmazműveletek SQL-ben

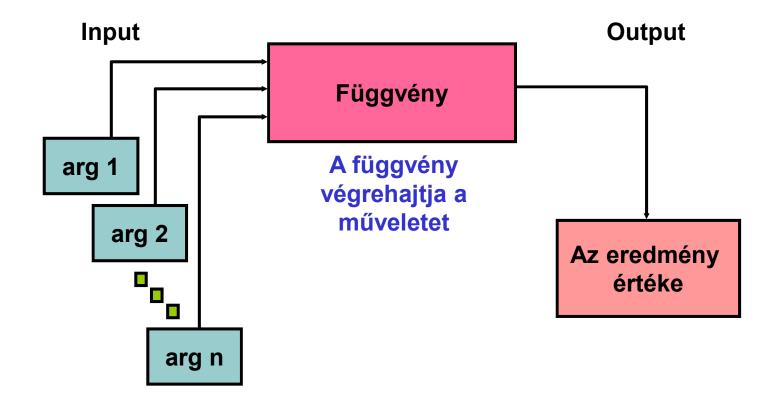
6.4.3.-6.4.8. Csoportosítás és összesítések az SQL-ben

[Oracle gyak.] 6.3.6.-6.3.9. Összekapcsolások az SQL-ben

Egytáblás lekérdezések az SQL-ben

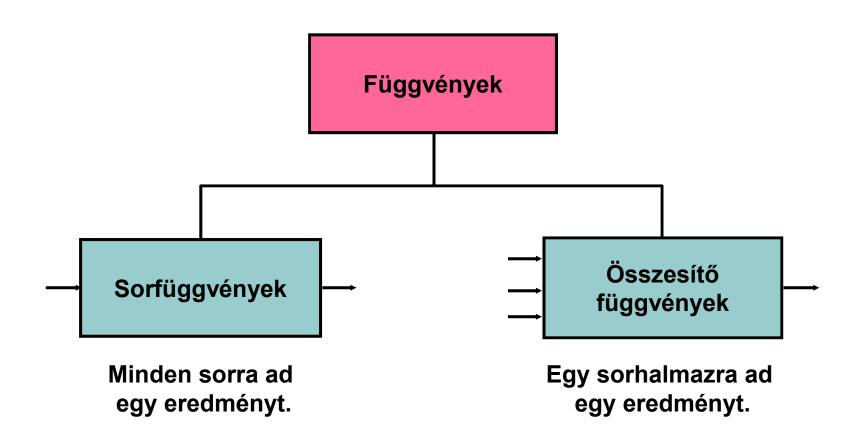
- Az SQL-ben halmazok helyett multihalmazokat használunk (egy sor többször is előfordulhat)
- Π_{Lista} σ_{Feltétel}(R) kifejezésben a vetítés L-listája és a kiválasztás F-feltétele az attribútumnevek helyén kifejezések állnak, amely függvényeket és műveleti jeleket is tartalmazhat
- SQL leggyakrabban használt sorfüggvények:
- Numerikus, karakteres, dátum, konverziós, általános, például NULL értéket megadott értékkel helyettesítő NVL, COALESCE sorfüggvényeket lásd a gyakorlaton néztük meg Oracle SQL sorfüggvényekre a 3.leckét
- 2.gyak: Oracle Példatár 1.fejezet 1.1-1.20 feladatai
- 3.gyak: Oracle Példatár 2.fejezet 2.1-2.24 feladatai

Oracle GYAK: SQL-függvények

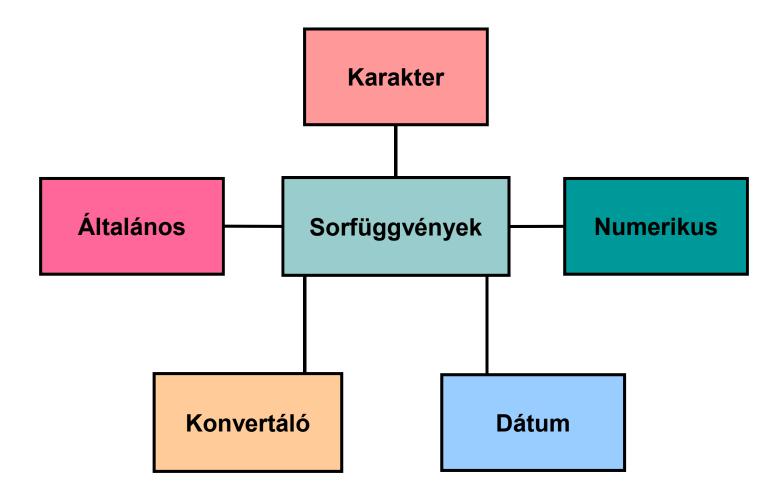

A gyakorlaton bemutatott függvények többsége Oracle-specifikus.

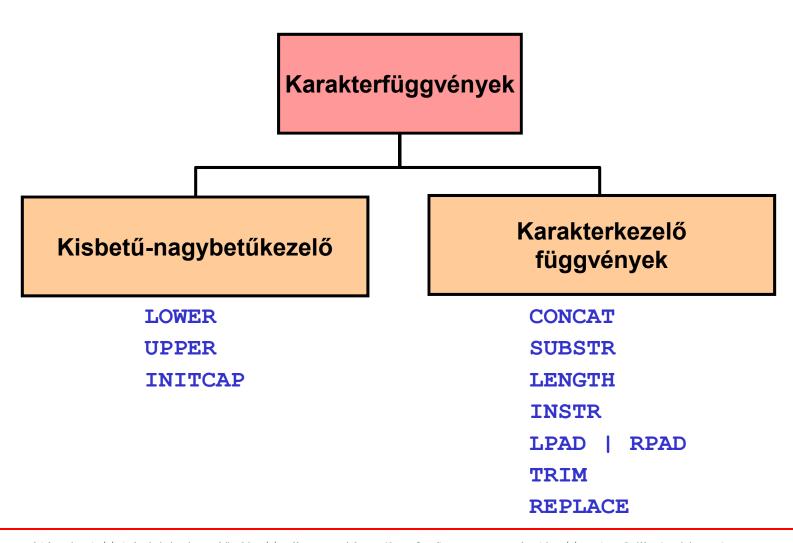
Az SQL-függvények két típusa

Sorfüggvények

Karakterfüggvények

Dátumfüggvények

Függvény	Eredmény
MONTHS_BETWEEN (date1, date2)	A dátumok közti hónapok száma
ADD_MONTHS(date, n)	n hónappal növeli a dátumot
NEXT_DAY(date, 'char')	A következő adott nevű nap dátuma.
LAST_DAY(date)	A dátum hónapjának utolsó napja.
ROUND (date[,'fmt'])	A dátum kerekítése
<pre>TRUNC(date[, 'fmt'])</pre>	A dátum levágása

A dátumfüggvények

Függvény	Eredmény
MONTHS_BETWEEN ('01-SEP-95','11-JAN-94')	19.6774194
ADD_MONTHS ('11-JAN-94',6)	'11-JUL-94'
NEXT_DAY ('01-SEP-95','FRIDAY')	'08-SEP-95'
LAST_DAY ('01-FEB-95')	'28-FEB-95'

SELECT employee_id, hire_date,

MONTHS_BETWEEN (SYSDATE, hire_date) TENURE,

ADD_MONTHS (hire_date, 6) REVIEW,

NEXT_DAY (hire_date, 'FRIDAY'),

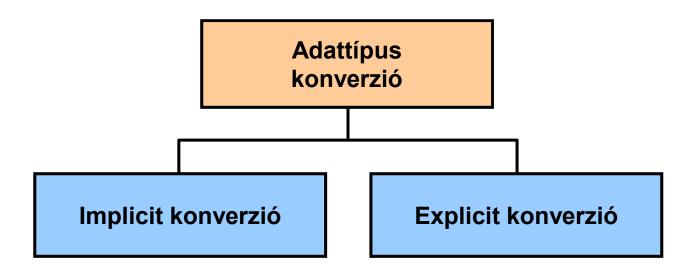
LAST_DAY(hire_date)

FROM employeesSYSDATE

WHERE MONTHS_BETWEEN (SYSDATE, hire_date) < 70;

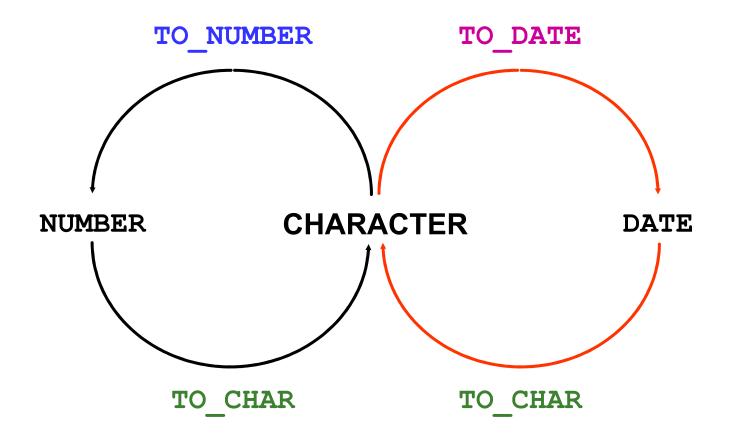
EMPLOYEE_ID	HIRE_DATE	TENURE	REVIEW	NEXT_DAY(LAST_DAY(
107	07-FEB-99	31.6982407	07-AUG-99	12-FEB-99	28-FEB-99
124	16-NOV-99	22.4079182	16-MAY-00	19-NOV-99	30-NOV-99
149	29-JAN-00	19.9885633	29-JUL-00	04-FEB-00	31-JAN-00
178	24-MAY-99	28.1498536	24-NOV-99	28-MAY-99	31-MAY-99

Konvertáló függvények

A hasonló adattípusok konverzióját az Oracle szerverre is bízhatjuk (implicit), de ajánlott inkább konvertáló függvényeket használni (explicit).

Explicit adattípus-konverzió

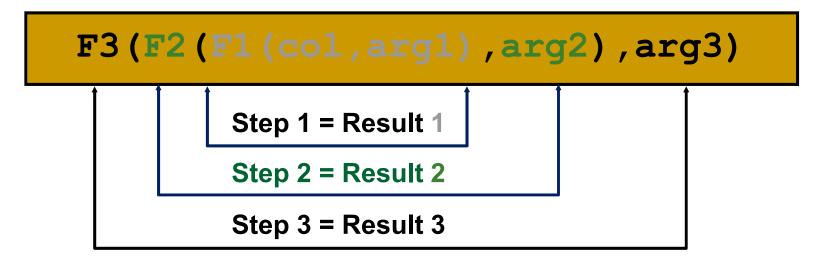

Explicit adattípus-konverzió

Függvény	Leírás
TO_CHAR(number date,[fmt], [nlsparams])	A VARCHAR2 karakter formátumát az <i>fmt</i> modellel lehet megadni. Az nlsparams paraméter mondja meg, hogy milyen tízedesvesszőt, ezres csoportosítót, pénznemeket használunk.
TO_CHAR(number date,[fmt], [nlsparams])	Dátumkonverzió esetén az nlsparams paraméter mondja meg, hogy milyen nyelven adtuk meg a napok, hónapok nevét, vagy miként rövidítettük a neveket.
TO_NUMBER(char,[fmt], [nlsparams])	Az fmt és nlsparams opcionális paraméterek értelme a fentiek szerint.
TO_DATE(char,[fmt],[nlsparams])	Az fmt és nlsparams opcionális paraméterek értelme a fentiek szerint.

Függvények egymásba ágyazása

- A sorfüggvények tetszőleges mélységig egymásba ágyazhatók.
- A kiértékelés belülről kifele történik.

Az NVL függvény

A nullértéket a megadott értékkel helyettesíti:

- Az adattípus lehet dátum, karakter, szám.
- Az argumentumok adattípusának egyezőknek kell lenniük:

```
NVL(fizetés,0)
NVL(dátum,to_date('1997.01.07','YYYYY.MM.DD'))
NVL(foglalkozás,'Tanár')
```

A COALESCE függvény használata

- A COALESCE függvény esetében az NVL függvénnyel szemben több helyettesítő értéket is megadhatunk.
- Ha az első kifejezés nem nullértéket ad vissza, akkor ez a függvény értéke, különben a COALESCE függvényt alkalmazza a maradék kifejezésekre.

Példa: COALESCE függvény

PRODUCT_ID	LIST_PRICE	MIN_PRICE	Sale
1769	48		43.2
1770		73	73
2378	305	247	274.5
2382	850	731	765
3355			5

Oracle GYAK: Összesítő függvények

az összesítő függvény csoportosított sorok halmazain működik, és egyetlen eredményt ad EMPLOYEES

DEPARTMENT_ID	SALARY	vissza csoportonként.
90	24000	
90	17000	
90	17000	
60	9000	
60	6000	
60	4200	
50	5800	A legmagasabb
50	3500	
50	3100	fizetés az
50	2600	EMPLOYEES
50	2500	táblában
80	10500	tabiabaii
80	11000	
80	8600	
	7000	
10	4400	

04ea_RelAlgKiterj // Adatbázisok-1 előadás // Ullman-Widom (Stanford) tananyaga alapján // Hajas Csilla (ELTE IK)

20 rows selected.

Az aggregáló függvények típusai

- > AVG
- > COUNT
- > MAX
- > MIN
- > STDDEV
- > SUM
- > VARIANCE

Az aggregáló függvények típusai

Függvény	Leírása
AVG([DISTINCT ALL]n)	n átlagértéke (nullértékeket kihagyva)
COUNT({* [DISTINCT ALL]expr})	Azon sorok száma, amelyekre <i>expr</i> kiértékelése nem null (DE: * esetén az összes sorok száma, beleértve az ismétlődőket és a null értéket tartalmazókat is)
MAX([DISTINCT ALL]expr)	Expr legnagyobb értéke (nullértékeket kihagyva)
MIN([DISTINCT ALL]expr)	Expr legkisebb értéke (nullértékeket kihagyva)
STDDEV([DISTINCT ALL]x)	n szórása (nullértékeket kihagyva)
SUM([DISTINCT ALL]n)	n értékeinek összege (nullértékeket kihagyva)
VARIANCE ([DISTINCT ALL] x)	n szórásnégyzete (nullértékeket kihagyva)

Az aggregáló függvények használata

```
SELECT [column,] oszlop_függvény(column), . . .

FROM table
[WHERE condition]
[GROUP BY column]
[ORDER BY column];
```

Az oszlopfüggvények a nullértéket tartalmazó sorokat kihagyják, a nullérték helyettesítésére használhatók az NVL, NVL2 és COALESCE függvények.

AVG és SUM összesítő függvény

Az AVG és SUM csak numerikus adatokra használható (a VARIANCE és STDDEV szintén).

```
SELECT AVG(salary), MAX(salary),
MIN(salary), SUM(salary)
FROM employees
WHERE job_id LIKE '%REP%';
```

AVG(SALARY)	MAX(SALARY)	MIN(SALARY)	SUM(SALARY)
8150	11000	6000	32600

MIN és MAX összesítő függvény

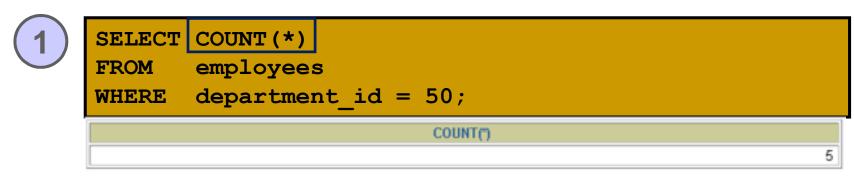
A MIN és MAX numerikus, karakteres és dátum típusú adatokra használható (LOB és LONG típusokra nem).

SELECT MIN(hire_date), MAX(hire_date)
FROM employees;

MIN(HIRE_	MAX(HIRE_
17-JUN-87	29-JAN-00

COUNT összesítő függvény

COUNT(*) visszaadja a sorok számát a táblában:

COUNT(expr) azoknak a soroknak a számát adja vissza, amelyekben expr nem nullérték:

```
SELECT COUNT (commission pct)
FROM employees
WHERE department_id = 80;

COUNT (COMMISSION_PCT)

3
```

A DISTINCT kulcsszó használata

- COUNT(DISTINCT expr) azoknak a soroknak a számát adja vissza, amelyekben expr értéke különböző és nem nullérték
- Pl. a különböző (nem null) osztályazonosítók száma az EMPLOYEES táblában:

```
SELECT COUNT (DISTINCT department_id)
FROM employees;

COUNT(DISTINCTDEPARTMENT_ID)

7
```

Összesítő függvények és a nullértékek

Az összesítő függvények általában ignorálják a nullértéket tartalmazó sorokat:

Az NVL függvénnyel kikényszeríthető a nullértéket tartalmazó sorok figyelembe vétele:

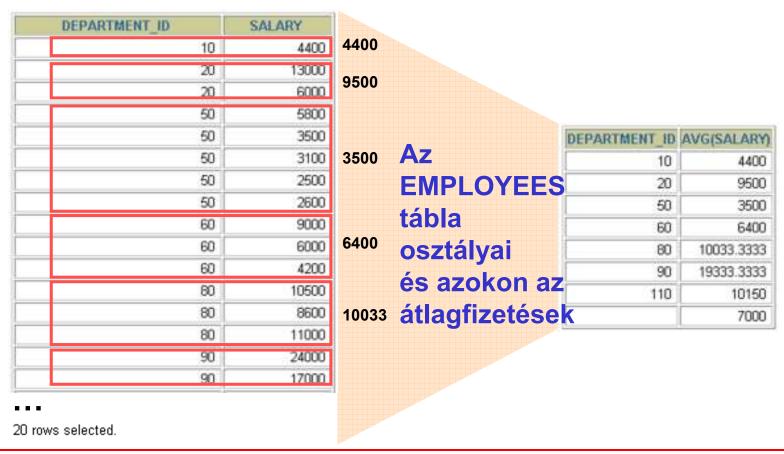
```
SELECT AVG(NVL(commission_pct, 0))
FROM employees;

AVG(NVL(COMMISSION_PCT,0))

.0425
```

Adatcsoportok létrehozása

EMPLOYEES

Adatcsoportok létrehozása: a GROUP BY rész szintaxisa

```
SELECT column, group_function(column)

FROM table

[WHERE condition]

[GROUP BY group_by_expression]

[ORDER BY column];
```

- Egy tábla sorai csoportosíthatóak a GROUP BY rész használatával.
- A GROUP BY részben oszlop másodnevek nem szerepelhetnek.

A GROUP BY rész használata

A SELECT lista minden olyan oszlopnevének, amely nem összesítő függvényekben fordul elő, szerepelnie kell a GROUP BY részben.

```
SELECT department_id, AVG(salary)
FROM employees
GROUP BY department_id;
```

DEPARTMENT_ID	AVG(SALARY)
10	4400
20	9500
50	3500
60	6400
80	10033.3333
90	19333.3333
110	10150
	7000

8 rows selected.

A GROUP BY rész használata

A GROUP BY oszlopneveknek nem kötelező szerepelni a SELECT listában.

```
SELECT AVG(salary)
FROM employees
GROUP BY department_id ;
```

AVG(SALARY)	
	4400
	9500
	3500
	6400
	10033.3333
	19333.3333
	10150
	7000

összesítő függvény szerepelhet az ORDER BY részben is.

Csoportosítás több oszlopnév alapján

EMPLOYEES

DEPARTMENT_ID	JOB_ID	SALARY
90	AD_PRES	24000
90	AD_VP	17000
90	AD_VP	17000
60	IT_PROG	9000
60	IT_PROG	6000
60	IT_PROG	4200
50	ST_MAN	5800
50	ST_CLERK	3500
50	ST_CLERK	3100
50	ST_CLERK	2600
50	ST_CLERK	2500
80	SA_MAN	10500
80	SA_REP	11000
80	SA_REP	8600
20	MK_REP	6000
110	AC_MGR	12000
110	AC_ACCOUNT	8300

Az
EMPLOYEES
tábla
osztályain
az egyes
beosztások
átlagfizetései

DEPARTMENT_ID	JOB_ID	SUM(SALARY)
10	AD_ASST	4400
20	MK_MAN	13000
20	MK_REP	6000
50	ST_CLERK	11700
50	ST_MAN	5800
60	IT_PROG	19200
80	SA_MAN	10500
80	SA_REP	19600
90	AD_PRES	24000
90	AD_VP	34000
110	AC_ACCOUNT	8300
110	AC_MGR	12000
	SA_REP	7000

13 rows selected.

A GROUP BY rész használata több oszlopnév esetén

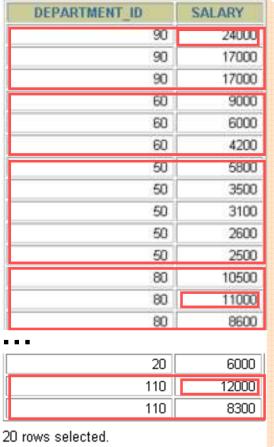
```
SELECT department_id dept_id, job_id, SUM(salary)
FROM employees
GROUP BY department_id, job_id;
```

DEPT_ID	JOB_ID	SUM(SALARY)
10	AD_ASST	4400
20	MK_MAN	13000
20	MK_REP	6000
50	ST_CLERK	11700
50	ST_MAN	5800
60	IT_PROG	19200
80	SA_MAN	10500
80	SA_REP	19600
90	AD_PRES	24000
90	AD_VP	34000
110	AC_ACCOUNT	8300
110	AC_MGR	12000
	SA_REP	7000

¹³ rows selected.

Csoportok korlátozása

EMPLOYEES

A
legmagasabb
fizetés
osztályonként,
ha az nagyobb
mint
\$10,000

DEPARTMENT_ID	MAX(SALARY)
20	13000
80	11000
90	24000
110	12000

04ea_RelAlgKiterj // Adatbázisok-1 előadás // Ullman-Widom (Stanford) tananyaga alapján // Hajas Csilla (ELTE IK)

HAVING

- A HAVING rész használata esetén az Oracle szerver az alábbiak szerint korlátozza a csoportokat:
 - 1. Csoportosítja a sorokat.
 - 2. Alkalmazza Az összesítő függvényeket a csoportokra.
 - 3. A HAVING résznek megfelelő csoportokat megjeleníti.

```
SELECT column, group_function

FROM table

[WHERE condition]

[GROUP BY group_by_expression]

[HAVING group_condition]

[ORDER BY column];
```

A HAVING rész használata

```
SELECT department_id, MAX(salary)
FROM employees
GROUP BY department_id
HAVING MAX(salary)>10000;
```

DEPARTMENT_ID	MAX(SALARY)
20	13000
80	11000
90	24000
110	12000

A HAVING rész használata

```
SELECT job_id, SUM(salary) PAYROLL
FROM employees
WHERE job_id NOT LIKE '%REP%'
GROUP BY job_id
HAVING SUM(salary) > 13000
ORDER BY SUM(salary);
```

JOB_ID	PAYROLL
IT_PROG	19200
AD_PRES	24000
AD_VP	34000

Összesítő függvények egymásba ágyazása

Az osztályonkénti legmagasabb átlagfizetés megjelenítése:

```
SELECT MAX(AVG(salary))
FROM employees
GROUP BY department_id;
```

MAX(AVG(SALARY))
19333.3333

Az összesítő függvények csak kétszeres mélységig ágyazhatóak egymásba!

Oracle GYAK: Összefoglalás

- Ebben a részben megtanultuk:
 - a COUNT, MAX, MIN, SUM és AVG összesítő függvények használatát,
 - hogyan írjunk GROUP BY részt tartalmazó lekérdezéseket,
 - hogyan írjunk HAVING részt tartalmazó lekérdezéseket.

```
SELECT column, group_function

FROM table

[WHERE condition]

[GROUP BY group_by_expression]

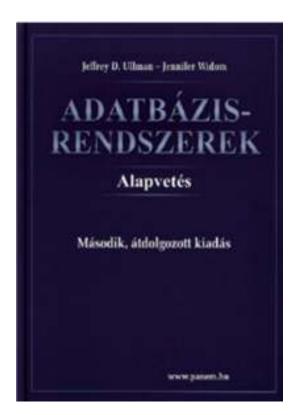
[HAVING group_condition]

[ORDER BY column];
```

Relációs algebra kiterjesztése SQL: csoportosítás, összesítések, külső összekapcsolások

Tankönyv: Ullman-Widom: Adatbázisrendszerek Alapvetés Második, átdolgozott kiadás, Panem, 2009

- 5.1. Relációs műveletek multihalmazokon
- 5.2. Kiterjesztett műveletek a relációs algebrában

Új anyag: Relációs algebra kibővítése

- Az eddig tanult műveleteket: vetítés (Π), kiválasztás (σ), halmazműveletek: unió (∪), különbség (–), metszet (∩), szorzás: természetes összekapcsolás(⋈), direkt-szorzat (x), stb. multihalmazok fölött értelmezzük, mint az SQL-ben, egy reláció nem sorok halmazából, hanem multihalmazából áll, vagyis megengedett a sorok ismétlődése.
- Ezeken kívül a SELECT kiegészítéseinek és záradékainak megfeleltetett új műveletekkel is kibővítjük a rel. algebrát:
 - Ismétlődések megszüntetése (δ) select distinct ...
 - Összesítő műveletek és csoportosítás (γ_{lista}) group by...
 - ightharpoonup Vetítési művelet kiterjesztése (Π_{lista}) select kif [as onev]..
 - Rendezési művelet (τ_{lista}) order by..
 - > Külső összekapcsolások (⋈) [left | right | full] outer join

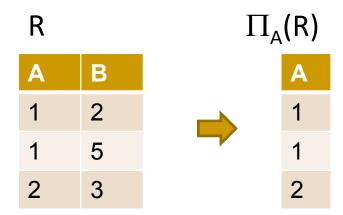
Multihalmazok egyesítése, különbsége

- ▶ Unió: R ∪ S-ben egy t sor annyiszor fordul elő ahányszor előfordul R-ben, plusz ahányszor előfordul S-ben: n+m
- Metszet: R ∩ S-ben egy t sor annyiszor fordul elő, amennyi az R-ben és S-ben lévő előfordulások minimuma: min[n, m]
- Különbség: R S-ben egy t sor annyiszor fordul elő, mint az R-beli előfordulások mínusz az S-beli előfordulások száma, ha ez pozitív, egyébként pedig 0, vagyis max[0, n-m]
- \rightarrow (R U S) T =? (R T) U (S T) (Ez hz: igen, multihz:nem)

			_		A	В
R			S		1	3
Α	В		A	В	1	2
1	3	\cup	1	3	1	3
1	2		2	5	2	5

A "többi művelet" multihalmazok fölött

A projekció, szelekció, Descartes-szorzat, természetes összekapcsolás és Théta-összekapcsolás végrehajtása során nem küszöböljük ki az ismétlődéseket.

Új műveletek: Ismétlődések megszüntetése (duplikátumok kiszűrése)

- Ismétlődések megszüntetése: R1:= δ(R2)
- A művelet jelentése: R2 multihalmazból R1 halmazt állít elő, vagyis az R2-ben egyszer vagy többször előforduló sorok csak egyszer szerepelnek az R1-ben.
- A DISTINCT reprezentálására szolgál (jele: δ kis-delta)
- A δ speciális esete lesz az általánosabb γ műveletnek

$$\delta(R) =$$

Α	В
1	2
3	4

Összesítő (aggregáló) függvények

Miért hívják aggregáló függvényeknek? Ha kiszámoltuk az összeget a tábla bizonyos soraira, akkor újabb sorok figyelembe vételével felhasználhatjuk az eddigi összeget.

$$SUM(A) = 7$$

 $COUNT(A) = 3$
 $MIN(B) = 2$
 $MAX(B) = 4$
 $AVG(B) = 3$

Csoportosítás és összesítés $\gamma_L(R)$

- A csoportosítást (GROUP BY), a csoportokon végezhető összesítő függvényeket (AVG, SUM, COUNT, MIN, MAX, stb...) reprezentálja.
- A művelet jele: γ_L gamma
- Itt az L lista valamennyi eleme a következők egyike:
 - R olyan attribútuma, amely szerepel a GROUP BY záradékban, egyike a csoportosító attribútumoknak.
 - R egyik attribútumára (ez az összesítő attribútum) alkalmazott összesítő operátor.
 - Ha az összesítés eredményére névvel szeretnénk hivatkozni, akkor nyilat és új nevet használunk.

Csoportosítás és összesítés $\gamma_L(R)$

- Osszuk R sorait csoportokba. Egy csoport azokat a sorokat tartalmazza, amelyek az L listán szereplő csoportosítási attribútumokhoz tartozó értékei megegyeznek
 - Vagyis ezen attribútumok minden egyes különböző értéke egy csoportot alkot.
- Minden egyes csoporthoz számoljuk ki az L lista összesítési attribútumaira vonatkozó összesítéseket
- Az eredmény minden egyes csoportra egy sor:
 - Eredmény: a csoportosítási attribútumok és
 - az összesítési attribútumra vonatkozó összesítések (az adott csoport összes sorára)

Példa: Csoportosításra és összesítésre

$$\gamma_{A,B,AVG(C)->X}$$
 (R) = ??

Először csoportosítunk

Α	В	C
1	2	3
1	2	5
4	5	6

majd csoportonként összesítünk:

Α	В	X
1	2	4
4	5	6

A vetítési művelet kiterjesztése

- $\rightarrow \Pi_L(R)$ kiterjesztett vetítés L listájában szerepelhetnek:
- Az R reláció attribútuma
- E → z kifejezés, ahol E az R reláció attribútumaira vonatkozó (konstansokat, aritmetikai műveleteket, függvényeket tartalmazó kifejezés), z pedig az

R		Π_{A+B}	, z (R
A	В		Z
1	2		3
1	5		6
2	3		5

E kifejezés által számolt, az eredményekhez tartozó új attribútum nevét jelöli

Kiválasztott sorok rendezése

- Rendezés: τ_{A1,...,An}(R)
- Először A₁ attribútum szerint rendezzük R sorait. Majd azokat a sorokat, amelyek értéke megegyezik az A₁ attribútumon, A₂ szerint, és így tovább.
- Az ORDER BY reprezentálására szolgál (jele: τ tau)
- Ez az egyetlen olyan művelet, amelynek az eredménye nem halmaz és nem multihalmaz, hanem rendezett lista.

$$R = \begin{bmatrix} (A & B) \\ 1 & 2 \\ 3 & 4 \\ 5 & 2 \end{bmatrix} \qquad \tau_B(R) = [(5,2), (1,2), (3,4)]$$

Külső összekapcsolások

- > Ez nem relációs algebrai művelet, uis kilép a modellből.
- Lehet baloldali, jobboldali, teljes külső összekapcsolás.
- Arr R, S sémái R(A₁,...,A_n,B₁,...,B_k), ill. S(B₁,...,B_k,C₁,...,C_m)
- R ⋈ S = R ⋈ S relációt kiegészítjük az R és S soraival, a hiányzó helyekre NULL értéket írva megőrzi a "lógó sorokat"
- Van teljes, baloldali és jobboldali külső összekapcsolás attól függően, hogy melyik oldalon szereplő reláció sorait adjuk hozzá az eredményhez (a lógó sorokat kiegészítve NULL értékkel) _ szimbólummal.

Példák külső összekapcsolásokra

A	В	C
1	2	3
4	5	6
7	8	9

R reláció

В	C	D
2	3	10
2	3	11
6	7	12

S reláció

R ⋈ S eredmény

A	В	C	D
1	2	3	10
1	2	3	11
4	5	6	上
7	8	9	上

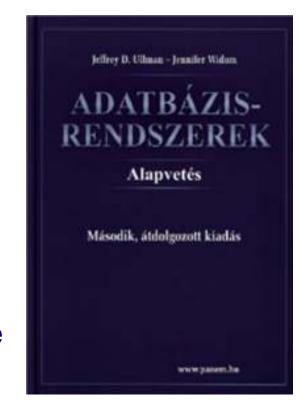
R ^o_RS eredmény

SQL lekérdezések

Tankönyv: Ullman-Widom: Adatbázisrendszerek Alapvetés Második, átdolgozott kiadás, Panem, 2009

Ismétlés: 6.2.5. Halmazműveletek (egyesítés, metszet és különbség)

- 6.4.1. Ismétlődések megszüntetése
- 6.4.2. Ismétlődések kezelése a halmazműveletek során

- 6.4.3.-6.4.7. Csoportosítás és összesítések az SQL-ben group by és having záradékok
- 6.3.6.-6.3.8. Összekapcsolások az SQL-ben

Emlékeztető az előadás példa: Sörivók

 Az előadások SQL lekérdezései az alábbi Sörivók adatbázissémán alapulnak
 (aláhúzás jelöli a kulcs attribútumokat)

> Sörök(<u>név</u>, gyártó) Sörözők(<u>név</u>, város, tulaj, engedély) Sörivók(név, város, tel)

Szeret(<u>név</u>, <u>sör</u>)
Felszolgál(<u>söröző</u>, <u>sör</u>, ár)
Látogat(<u>név</u>, <u>söröző</u>)

Halmazműveletek az SQL-ben

- A relációs algebrai halmazműveletek: unió, különbség és metszet, ebből csak az unió és különbség alapművelet, az SQL-ben mindhárom használható, implementálva van
- A SELECT-FROM-WHERE utasítások általában multihalmaz szemantikát használnak, külön kell kérni DISTINCT-tel ha halmazt szeretnénk kapni, viszont a halmazműveleteknél mégis a halmaz szemantika az érvényes, itt a multihalmaz szemantikát kell kérni: ALL
- Az SQL-ben a halmazműveleteket úgy vezették be, hogy azt mindig két lekérdezés között lehet értelmezni:

```
(SFW-lekérdezés1)

[ UNION [ALL] |

INTERSECT [ALL] |

{EXCEPT | MINUS} [ALL] ]

(SFW-lekérdezés2);
```

Halmaz-multihalmaz szemantika

- A SELECT-FROM-WHERE állítások multihalmaz szemantikát használnak, a halmazműveleteknél mégis a halmaz szemantika az érvényes.
 - Azaz sorok nem ismétlődnek az eredményben.
- Ha projektálunk, akkor egyszerűbb, ha nem töröljük az ismétlődéseket.
 - Csak szépen végigmegyünk a sorokon.
- A metszet, különbség számításakor általában az első lépésben lerendezik a táblákat.
 - Ez után az ismétlődések kiküszöbölése már nem jelent extra számításigényt.
- Motiváció: hatékonyság, minimális költségek

SQL: Ismétlődések megszüntetése

- > SELECT DISTINCT ... FROM ...
- A δ művelet SQL-beli megfelelője, amellyel az eredményben kiszűrjük a duplikátumokat, vagyis multihalmazból halmazt állítunk elő.

SQL: Ismétlődések kezelése halmazművelet során

- SELECT ... FROM ...)
 {UNION | INTERSECT | EXCEPT} [ALL]
 (SELECT ... FROM ...)
- Alapértelmezésben a halmaz-szemantika (duplikátumok szűrése)
- Az ALL kulcsszóval ezek a műveletek multihalmaz-szemantika szerint működnek.

Példa: Intersect (metszet)

Szeret(név, sör), Felszolgál(bár, sör, ár) és
 Látogat(név, bár) táblák felhasználásával keressük

Trükk: itt ez az alkérdés valójában az adatbázisban tárolt tábla

azokat a sörivókat és söröket, amelyekre a sörivó szereti az adott sört **és** a sörivó látogat olyan bárt, ahol felszolgálják a sört.

```
(SELECT * FROM Szeret) (név, sör) párok, ahol a sörivó látogat olyan bárt, ahol ezt a sört felszolgálják (SELECT név, sör FROM Felszolgál, Látogat WHERE Látogat.bár = Felszolgál.bár);
```

Példa: ALL (multihalmaz szemantika)

Látogat(név, söröző) és Szeret(név, sör) táblák felhasználásával kilistázzuk azokat a sörivókat, akik több sörözőt látogatnak, mint amennyi sört szeretnek, és annyival többet, mint ahányszor megjelennek majd az eredményben

```
(SELECT név FROM Látogat)

EXCEPT ALL

(SELECT név FROM Szeret);
```

Megj.: ORACLE-ben EXCEPT helyett MINUS-t használunk, illetve UNION és UNION ALL lehet

SQL: Az eredmény rendezése

- SQL SELECT utasítás utolsó záradéka: ORDER BY
- Az SQL lehetővé teszi, hogy a lekérdezés eredménye bizonyos sorrendben legyen rendezve. Az első attribútum egyenlősége esetén a 2.attribútum szerint rendezve, stb, minden attribútumra lehet növekvő vagy csökkenő sorrend.
- Select-From-Where utasításhoz a következő záradékot adjuk, a WHERE záradék és minden más záradék (mint például GROUP BY és HAVING) után következik:

```
SELECT ... FROM ... [WHERE ...] [...] ORDER BY {attribútum [DESC], ...}
```

Példa: SELECT * FROM Felszolgál ORDER BY ár DESC, sör

SQL: Összesítések (aggregálás)

- SELECT listán:
 - <Aggregáló művelet>(kifejezés) [[AS] onév], ...
 SUM, COUNT, MIN, MAX aggregáló műveleteket,
 AVG (bevezették ezt is, mivel gyakran kell AVG) a
 SELECT záradékban alkalmazhatjuk egy oszlopra.
- COUNT(*) az eredmény sorainak számát adja meg.
- Itt is fontos a halmaz, multihalmaz megkülönböztetés. SUM(DISTINCT R.A) csak a különböző értékűeket veszi figyelembe. NULL értékek használata, SUM nem veszi figyelembe (implementáció függő, ellenőrizzük le a COUNT-ra, lásd a gyakorlaton)

Példa: Összesítő függvények

A Felszolgál(bár, sör, ár) tábla segítségével adjuk meg a Bud átlagos árát:

```
SELECT AVG(ár)
FROM Felszolgál
WHERE sör = 'Bud';
```

Ismétlődések kiküszöbölése összesítésben

- Az összesítő függvényen belül DISTINCT.
- Példa: hány különféle áron árulják a Bud sört?

```
SELECT COUNT (DISTINCT ár)
FROM Felszolgál
WHERE sör = 'Bud';
```

NULL értékek nem számítanak az összesítésben

- NULL nem számít a SUM, AVG, COUNT, MIN, MAX függvények kiértékelésekor.
- De ha nincs NULL értéktől különböző érték az oszlopban, akkor az összesítés eredménye NULL.
 - Kivétel: COUNT az üres halmazon 0-t ad vissza.

Példa: NULL értékek összesítésben

SELECT count(*)

A Bud sört árusító kocsmák száma.

FROM Felszolgál

WHERE sör = 'Bud';

SELECT count(ár)

FROM Felszolgál

WHERE sör = 'Bud';

A Bud sört ismert áron árusító kocsmák száma.

SQL: Csoportosítás

- SELECT ...
 FROM ...
 [WHERE ...]
 [GROUP BY kif₁, ... kif_k]
- Egy SELECT-FROM-WHERE kifejezést GROUP BY záradékkal folytathatunk, melyet attribútumok listája követ.
- A SELECT-FROM-WHERE eredménye a megadott attribútumok értékei szerint csoportosítódik, az összesítéseket ekkor minden csoportra külön alkalmazzuk.

Példa: Csoportosítás

A Felszolgál(bár, sör, ár) tábla segítségével adjuk meg a sörök átlagos árát.

```
SELECT sör, AVG (ár)
FROM Felszolgál
GROUP BY sör;
```

sör	AVG(ár)
Bud	2.33
Miller	2.45

A SELECT lista és az összesítések

- Ha összesítés is szerepel a lekérdezésben, a SELECT-ben felsorolt attribútumok
 - vagy egy összesítő függvény paramétereként szerepelnek,
 - vagy a GROUP BY attribútumlistájában is megjelennek.

Csoportok szűrése: HAVING záradék

- A GROUP BY záradékot egy HAVING <feltétel> záradék követheti.
- HAVING feltétel az egyes csoportokra vonatkozik, ha egy csoport nem teljesíti a feltételt, nem lesz benne az eredményben.
- csak olyan attribútumok szerepelhetnek, amelyek:
 - vagy csoportosító attribútumok,
 - vagy összesített attribútumok.

(vagyis ugyanazok a szabályok érvényesek, mint a SELECT záradéknál).

Példa: group by, having és order by

Példa: hallgató (azon, név, város, tantárgy, jegy)

```
átlag, név
SELECT név, AVG(jegy) AS átlag
FROM hallgató
                                                IInév, AVG(jegy)→ átlag
WHERE város = 'Bp'
GROUP BY azon, név
                                               O<sub>COUNT(tantárgy) > 2</sub>
HAVING COUNT (tantárgy) > 2
ORDER BY átlag, név;
                             \gammaazon, név, AVG(jegy)\rightarrowátlag,COUNT(tantárgy) \rightarrowdb
                                               σ<sub>város = 'Bp'</sub>
 (Kiterjesztett relációs algebra)
                                             hallgató
```

Összefoglalás: SELECT utasítás záradékai

Teljes SELECT utasítás(a záradékok sorrendje adott)

```
SELECT [DISTINCT] Lista1 -- 5 és 6
FROM R t -- 1
[WHERE Felt1] -- 2
[GROUP BY csopkif -- 3
[HAVING Felt2]] -- 4
[ORDER BY Lista2] -- 7

T_{\text{Lista2}} \delta \Pi_{\text{Lista1}} \sigma_{\text{Felt2}} (\gamma_{\text{csopkif.....AGGR(kif)} \rightarrow \text{onev}} \sigma_{\text{Felt1}} (R))
```

Oracle GYAK: Összekapcsolások

- Az SQL-ben összekapcsolások számos változata megtalálható: Természetes összekapcsolás
- USING utasítással történő összekapcsolás
- Teljes (vagy két oldali) külső összekapcsolás
- Tetszőleges feltételen alapuló külső összekapcsolás
- Direktszorzat (kereszt-összekapcsolás).

```
SELECT tábla1.oszlop, tábla2.oszlop FROM tábla1
[NATURAL JOIN tábla2] |
[JOIN tábla2 USING (oszlopnév)] |
[JOIN tábla2 ON (tábla1.oszlopnév = tábla2.oszlopnév)]
[{LEFT | RIGHT | FULL} OUTER JOIN tábla2
ON (tábla1.oszlopnév = tábla2.oszlopnév)]
[CROSS JOIN tábla2]
```

Példa: Többtáblás lekérdezések

EMPLOYEES

EMPLOYEE_ID	LAST_NAME	DEPARTMENT_ID
100	King	90
101	Kochhar	90
202	Fay	20
205	Higgins	110
206	Gietz	110

DEPARTMENTS

DEPARTMENT_ID	DEPARTMENT_NAME	LOCATION_ID
10	Administration	1700
20	Marketing	1800
50	Shipping	1500
60	IT	1400
80	Sales	2500
90	Executive	1700
110	Accounting	1700
190	Contracting	1700

EMPLOYEE_ID	DEPARTMENT_ID	DEPARTMENT_NAME	
200	10	Administration	
201	20	Marketing	
202	20	Marketing	
102	90	Executive	
205	110	Accounting	
206	110	Accounting	

Természetes összekapcsolás

- A NATURAL JOIN utasítás a benne szereplő két tábla azonos nevű oszlopain alapul.
- A két tábla azon sorait eredményezi, ahol az azonos nevű oszlopokban szereplő értékek megegyeznek.
- Ha az azonos nevű oszlopok adattípusa eltérő, akkor hibával tér vissza az utasítás.

Példa a természetes összekapcsolásra

```
SELECT department_id, department_name,
location_id, city
FROM departments
NATURAL JOIN locations;
```

DEPARTMENT_ID	DEPARTMENT_NAME	LOCATION_ID	CITY
60	IT	1400	Southlake
50	Shipping	1500	South San Francisco
10	Administration	1700	Seattle
90	Executive	1700	Seattle
110	Accounting	1700	Seattle
190	Contracting	1700	Seattle
20	Marketing	1800	Toronto
80	Sales	2500	Oxford

8 rows selected.

A WHERE használható további megszorítások megfogalmazására. Például, ha csak a 20-as illetve 50-es department_id-kra vagyunk kíváncsiak, akkor:

```
SELECT department_id department_name, location_id city
FROM departments
NATURAL JOIN locations
WHERE department_id IN (20, 50);
```

Összekapcsolás USING kulcsszóval

- Ha több oszlopnak azonos a neve, de az adattípusa eltérő, akkor a USING segítségével megadható, hogy mely oszlopokat lehet használni az egyenlőségen alapuló összekapcsoláshoz.
- Használjunk USING-ot, ha csak egy oszlop egyezik meg.
- Ne használjuk a tábla eredeti vagy alias nevét a kiválasztott oszlopok megadásánál.
- A NATURAL JOIN és a USING kulcsszavak együttes használata nem megengedett.

Oszlopnevek összekapcsolása

EMPLOYEES

EMPLOYEE_ID	DEPARTMENT_ID
200	10
201	20
202	20
124	50
141	50
142	50
143	50
144	50
103	60
104	60
107	60
149	80
174	80
176	80

DEPARTMENTS

DEPARTMENT_ID	DEPARTMENT_NAME
10	Administration
20	Marketing
20	Marketing
50	Shipping
60	IT
60	IT
60	IT
80	Sales
80	Sales
80	Sales

Foreign key Primary key

Az osztályok dolgozóinak meghatározásához a Departments tábla és az Employees tábla DEPARTMENT_ID oszlopaikban szereplő értékeinek összehasonlítása kell. Ez egy egyenlőségen alapuló összekapcsolás lesz. Az ilyen típusú összekapcsolásban általában az elsődleges- és az idegen kulcs komponensei szerepelnek.

A USING kulcsszó használata lekérdezésben

EMPLOYEE_ID	LAST_NAME	LOCATION_ID	DEPARTMENT_ID
200	Whalen	1700	10
201	Hartstein	1800	20
202	Fay	1800	20
124	Mourgos	1500	50
141	Rajs	1500	50
142	Davies	1500	50 50 50
144	Vargas	1500	50
143	Matos	1500	50

- - -

Azonos nevű oszlopok megkülönböztetése

- Használjuk a táblaneveket előtagként az azonos nevű oszlopok megkülönböztetésére
- A előtagok használata javítja a hatékonyságot is.
- Használhatunk alias neveket az olyan oszlopokra, amelyeket megkülönböztetünk a többi táblában lévő azonos nevű társaiktól.
- Ne használjunk alias nevet azon oszlopokra, amelyeket a USING kulcsszó után adtunk meg és az SQL utasításban még más helyen is szerepelnek.

Sorváltozók használata tábláknál

- A lekérdezések átláthatósága miatt használhatunk sorváltozót (tábla alias neveket).
- A sorváltozók használata javítja a lekérdezés teljesítményét.
- A sorváltozók maximum 30 karakter hosszúak lehetnek (minél rövidebb annál jobb)
- A sorváltozók csak az aktuális SELECT utasítás során lesznek használhatóak!

Összekapcsolások az ON kulcsszó segítségével

- A természetes összekapcsolás alapvetően az azonos nevű oszlopok egyenlőségvizsgálatán alapuló összekapcsolása volt.
- Az ON kulcsszót használhatjuk az összekapcsolás tetszőleges feltételének vagy oszlopainak megadására.
- Az összekapcsolási feltétel független a többi keresési feltételtől.
- Az ON használata áttekinthetőbbé teszi a kódot

Lekérdezés az ON kulcsszó használatával

EMPLOYEE_ID	LAST_NAME	DEPARTMENT_ID	DEPARTMENT_ID	LOCATION_ID
200	Whalen	10	10	1700
201	Hartstein	20	20	1800
202	Fay	20	20	1800
124	Mourgos	50	50	1500
141	Rajs	50	50	1500
142	Davies	50	50	1500
143	Matos	50	50	1500

19 rows selected.

Az ON segítségével különböző nevű oszlopok is összekapcsolhatóak

Önmagával való összekapcsolás (self-join) az ON kulcsszóval 1.

EMPLOYEES (WORKER)

EMPLOYEE_ID	LAST_NAME	MANAGER_ID
100	King	
101	Kochhar	100
102	De Haan	100
103	Hunold	102
104	Ernst	103
107	Lorentz	103
124	Mourgos	100

EMPLOYEES (MANAGER)

EMPLOYEE_ID	LAST_NAME
	King
101	Kochhar
102	De Haan
103	Hunold
104	Ernst
107	Lorentz
124	Mourgos

A WORKER tábla Manager_ID mezője megfelel a MANAGER tábla EMPLOYEE_ID mezőjével

Önmagával való összekapcsolás (self-join) az ON kulcsszóval 2

```
SELECT e.last_name emp, m.last_name mgr
FROM employees e JOIN employees m
ON (e.manager_id = m.employee_id);
```

EMP	MGR
Hartstein	King
Zlotkey	King
Mourgos	King
De Haan	King
Kochhar	King

- - -

További feltételek megadása egy összekapcsoláshoz

EMPLOYEE_ID	LAST_NAME	DEPARTMENT_ID	DEPARTMENT_ID	LOCATION_ID
174	Abel	80	80	2500
176	Taylor	80	80	2500

Ugyanezt érhetjük el a WHERE feltétellel is, azaz:

```
SELECT e.employee_id, e.last_name, e.department_id, d.department_id, d.location_id

FROM employees e JOIN departments d

ON (e.department_id = d.department_id)

WHERE e.manager_id = 149;
```

Három-utas összekapcsolás ON segítségével

```
SELECT employee_id, city, department_name
FROM employees e

JOIN departments d
ON d.department_id = e.department_id
JOIN locations l
ON d.location id = l.location id;
```

EMPLOYEE_ID	CITY	DEPARTMENT_NAME
103	Southlake	IT
104	Southlake	IT
107	Southlake	IT
124	South San Francisco	Shipping
141	South San Francisco	Shipping
142	South San Francisco	Shipping
143	South San Francisco	Shipping
144	South San Francisco	Shipping

- Három tábla összekapcsolását nevezzük három-utas összekapcsolásnak
- Az SQL 1999-es szintaxis szerint az ilyen összekapcsolások balról jobbra
- haladva hajtódnak végre (DEPARTMENTS EMPLOYEES) LOCATION

Nem egyenlőségvizsgálaton alapuló összekapcsolás

EMPLOYEES

LAST_NAME	SALARY
King	24000
Kochhar	17000
De Haan	17000
Hunold	9000
Ernst	6000
Lorentz	4200
Mourgos	5800
Rajs	3500
Davies	3100
Matos	2600
Vargas	2500
Zlotkey	10500
Abel	11000
Taylor	8600

20 rows selected.

JOB GRADES

GRA	LOWEST_SAL	HIGHEST_SAL
A	1000	2999
В	3000	5999
С	6000	9999
D	10000	14999
E	15000	24999
F	25000	40000

Az EMPLOYEES tábla fizetés mezőjének értéke a JOBS_GRADE tábla legmagasabb illetve legalacsonyabb fizetés közötti kell legyen.

Példa a nem egyenlőségvizsgálaton alapuló összekapcsolás

```
SELECT e.last_name, e.salary, j.grade_level
FROM employees e JOIN job_grades j
ON e.salary
BETWEEN j.lowest_sal AND j.highest_sal;
```

LAST_NAME	SALARY	GRA
Matos	2600	A
Vargas	2500	A
Lorentz	4200	В
Mourgos	5800	В
Rajs	3500	В
Davies	3100	В
Whalen	4400	В
Hunold	9000	С
Ernst	6000	С

- - -

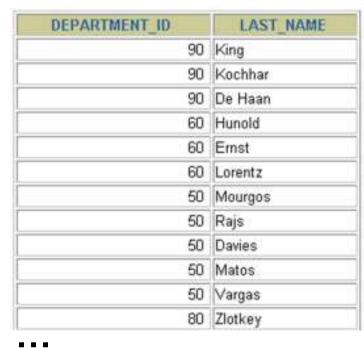
Külső összekapcsolás

DEPARTMENTS

DEPARTMENT_NAME	DEPARTMENT_ID
Administration	10
Marketing	20
Shipping	50
IT	60
Sales	80
Executive	90
Accounting	110
Contracting	190

8 rows selected.

EMPLOYEES

20 rows selected.

A 190-es számú osztályon nincs alkalmazott

Belső vagy külső összekapcsolás?

- SQL-1999: Belső összekapcsolásnak nevezzük azokat az összekapcsolásokat, amelyek két tábla megegyező soraival térnek vissza.
- Két tábla olyan összekapcsolását, amely a belső összekapcsolás eredményéhez hozzáveszi a bal (vagy jobboldali) tábla összes sorát, baloldali (vagy jobboldali) külső összekapcsolásnak nevezzük.
- Teljes külső összekapcsolásnak hívjuk azt az esetet, amikor a külső összekapcsolás egyszerre bal- és jobboldali.

Baloldali külső összekapcsolás

LAST_NAME	DEPARTMENT_ID	DEPARTMENT_NAME
Whalen	10	Administration
Fay	20	Marketing
Hartstein	20	Marketing
De Haan	90	Executive
Kochhar	90	Executive
King	90	Executive
Gietz	110	Accounting
Higgins	110	Accounting
Grant		

Jobboldali külső összekapcsolás

```
SELECT e.last_name, e.department_id, d.department_name

FROM employees e RIGHT OUTER JOIN departments d

ON (e.department_id = d.department_id);
```

LAST_NAME	DEPARTMENT_ID	DEPARTMENT_NAME
Whalen	10	Administration
Fay	20	Marketing
Hartstein	20	Marketing
Davies	50	Shipping
Kochhar	90	Executive
Gietz	110	Accounting
Higgins	110	Accounting
	190	Contracting

Teljes külső összekapcsolás

LAST_NAME	DEPARTMENT_ID	DEPARTMENT_NAME
Whalen	10	Administration
Fay	20	Marketing
Hartstein	20	Marketing
King	90	Executive
Gietz	110	Accounting
Higgins	110	Accounting
Grant		
	190	Contracting

A direkt szorzat

- A direkt-szorzat a következőként kapható:
 - az összekapcsolási feltétel elhagyásával,
 - nem megengedett összekapcsolási feltétellel,
 - az első tábla összes sorának összekapcsolása a másik tábla összes sorával.
- A direkt szorzatok elkerülése érdekében, mindig kell legalább egy megengedett összekapcsolási feltétel legyen.

A direkt szorzat

EMPLOYEES (20 rows)

EMPLOYEE_ID	LAST_NAME	DEPARTMENT_ID
100	King	90
101	Kochhar	90
202	Fay	20
205	Higgins	110
	Gietz	110

20 rows selected.

DEPARTMENTS (8 rows)

DEPARTMENT_ID	DEPARTMENT_NAME	LOCATION_ID
10	Administration	1700
20	Marketing	1800
50	Shipping	1500
60	IT	1400
80	Sales	2500
90	Executive	1700
110	Accounting	1700
190	Contracting	1700

8 rows selected

Direkt-szorzat : 20 x 8 = 160 sor

EMPLOYEE_ID	DEPARTMENT_ID	LOCATION_ID
100	90	1700
101	90	1700
102	90	1700
103	60	1700
104	60	1700
107	60	1700

. . .

A direkt szorzat

A CROSS JOIN kulcsszó előállítja két tábla keresztszorzatát (vagyis a direkt szorzatát)

```
SELECT last_name, department_name
FROM employees CROSS JOIN departments;
```

LAST_NAME	DEPARTMENT_NAME	
King	Administration	
Kochhar	Administration	
De Haan	Administration	
Hunoid	Administration	

Kérdés/Válasz

- Köszönöm a figyelmet! Kérdés/Válasz?
- Több táblára (DEPT és EMP tábla) vonatkozó lekérdezésekre példák, összekapcsolások.
- Házi feladat: Oracle Példatár 2.fejezet feladatai, összesítések és csoportosítás, sorok rendezése.
- Oracle Példatár 3.fejezet feladatai, természetes összekapcsolások és alkérdések használata, de a hierarchikus és rekurzív lekérdezések még nem: http://people.inf.elte.hu/sila/eduAB/Feladatok.pdf